

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

INS
TY
TU
ibe.edu.pl

INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH

PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Międzynarodowe badania edukacyjne – czego możemy dowiedzieć się z badań prowadzonych przez IBE PIB

Olga Wasilewska, Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy

10 czerwca 2026

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

Międzynarodowe badania porównawcze prowadzone przez IBE PIB

Badania organizowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD):

The logo for PISA (Programme for International Student Assessment) features the letters 'PISA' in a stylized, multi-colored font. The 'P' is blue, 'I' is orange, 'S' is red, and 'A' is yellow.

Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów
Programme for International Student Assessment

Edycje: 2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018, 2022, 2025

The logo for TALIS (Teaching and Learning International Survey) features the letters 'TALIS' in a dark teal, serif font.

Międzynarodowe Badanie Nauczania i Uczenia się
Teaching and Learning International Survey

Edycje: 2008, 2013, 2018, 2024

The logo for PIAAC (Programme for International Assessment of Adult Competencies) features the letters 'PIAAC' in a bold, dark blue, sans-serif font.

Międzynarodowe Badanie Umiejętności Dorosłych
Programme for International Assessment of Adult Competencies

Edycje: 1 cykl: 2011-2017, 2 cykl: 2018-2024

The logo for SSES (Survey on Social and Emotional Skills) features the letters 'SSES' in a bold, green, sans-serif font.

Międzynarodowe Badanie Kompetencji Społecznych i Emocjonalnych
Survey on Social and Emotional Skills

Edycje: 2019, 2023, 2026

Międzynarodowe badania porównawcze prowadzone przez IBE PIB

Badania organizowane przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Mierzenia Osiągnięć Szkolnych (IEA)

Międzynarodowe Badanie Wyników Nauczania Matematyki i Nauk Przyrodniczych
Trends in International Mathematics and Science Study

Edycje: 1995, 1999, 2003, 2007, 2011, 2015, 2019, 2023, 2027

Międzynarodowe Badanie Postępów Biegłości w Czytaniu
Progress in International Reading Literacy Study

Edycje: 2001, 2006, 2011, 2016, 2021, 2026

Międzynarodowe Badanie Kompetencji Obywatelskich
International Civic and Citizenship Education Study

Edycje: 2009, 2016, 2022, 2027

Międzynarodowe Badanie Kompetencji Komputerowych i Informacyjnych
International Computer and Information Literacy Study

Edycje: 2013, 2018, 2023, 2028

Międzynarodowe badania porównawcze prowadzone przez IBE PIB

Co wyróżnia te badania?

- Duże, reprezentatywne próby – dzieci, młodzieży, dorosłych
- Pomiar umiejętności i szeregu zagadnień kontekstowych związanych z uczeniem się i nauczaniem
- Kluczowe obszary – matematyka, rozumienie tekstu, nauki przyrodnicze, kompetencje obywatelskie i cyfrowe
- Udział wielu krajów i możliwość porównań między nimi
- Cykliczność – możliwość śledzenia zmian w czasie

Film: „Przewodnik po międzynarodowych badaniach edukacyjnych”

Międzynarodowe badania porównawcze prowadzone przez IBE PIBk

Obszary badań spójne z priorytetami Unii Europejskiej

- Pomiar umiejętności podstawowych wskazywanych w dokumentach strategicznych jako kluczowe („Unia umiejętności”, „Plan działania na rzecz umiejętności podstawowych”)
- Dane z badań wykorzystywane do monitorowania celów Europejskiego Obszaru Edukacji

Aktualne:

- ograniczenie odsetka uczniów osiągających niskie wyniki w czytaniu, matematyce i naukach przyrodniczych do poziomu poniżej 15% (źródło: PISA).
- ograniczenie odsetka uczniów osiągających niskie wyniki w zakresie kompetencji cyfrowych do poziomu poniżej 15% (źródło: ICILS).

Proponowane:

- zwiększenie odsetka uczniów osiągających najwyższe wyniki w czytaniu, matematyce i naukach przyrodniczych do co najmniej 15% (źródło: PISA).
- odsetek uczniów osiągających akceptowane wyniki w zakresie edukacji obywatelskiej powinien wynosić co najmniej 85% (źródło: ICCS).

Co wiemy z badań międzynarodowych na temat umiejętności polskich uczniów?

1

Uczniowie w Polsce na tle rówieśników z innych krajów charakteryzują się wysokim poziomem kompetencji kognitywnych mierzonych w badaniach.

2

Szczególnie dobrze wypadają dzieci na wczesnych etapach edukacji szkolnej – na przykład czwartoklasiści w badaniach PIRLS i TIMSS

- Rozumienie czytanego tekstu (**PIRLS 2021**) – najlepszy wynik (wraz z Finlandią) wśród krajów UE, istotnie wyższe wyniki niż Polska tylko w 4 krajach.
- Matematyka (**TIMSS 2023**) – istotnie wyższe wyniki niż Polska tylko w 7 krajach.
- Nauki przyrodnicze (**TIMSS 2023**) – istotnie wyższe wyniki niż Polska tylko w 4 krajach.

Średnie wyniki czwartoklasistów w zakresie umiejętności matematycznych w badaniu TIMSS 2023

Kraj	Średni wynik	Wynik vs Polska
Singapur	615	▲
Tajwan	607	▲
Korea Południowa	594	▲
Hongkong (Chiny)	594	▲
Japonia	591	▲
Makao (Chiny)	582	▲
Litwa	561	▲
Turcja	553	~
Anglia	552	~
Polska	546	
Irlandia	546	~
Rumunia	542	~
Holandia	537	▼
Łotwa	534	▼
Norwegia	531	▼
Czechy	530	▼
Szwecja	530	▼
Bułgaria	530	▼
Finlandia	529	▼
Australia	525	▼
Niemcy	524	▼
Dania	524	▼
Serbia	523	▼
Belgia (flamandzka)	521	▼
Węgry	520	▼
Portugalia	517	▼
Stany Zjednoczone	517	▼
Cypr	516	▼
Słowacja	515	▼
Słowenia	514	▼
Włochy	513	▼
Armenia	513	▼
Albania	512	▼
Kanada	504	▼
Średnia TIMSS 2023	503	▼

Źródło: dane z badania TIMSS 2023

Co wiemy z badań międzynarodowych na temat umiejętności polskich uczniów?

3

Pod koniec szkoły podstawowej i na początku szkoły średniej polscy uczniowie nadal utrzymują relatywnie wysoki – na tle innych krajów – poziom umiejętności podstawowych (PISA)

4

Wysokie wyniki w dziedzinach wychodzących poza standardowy zestaw umiejętności:

- Wiedza i rozumienie kwestii obywatelskich (**ICCS 2022**)
- Myślenie kreatywne (**PISA 2022**)
- Umiejętności finansowe (**PISA 2022**)

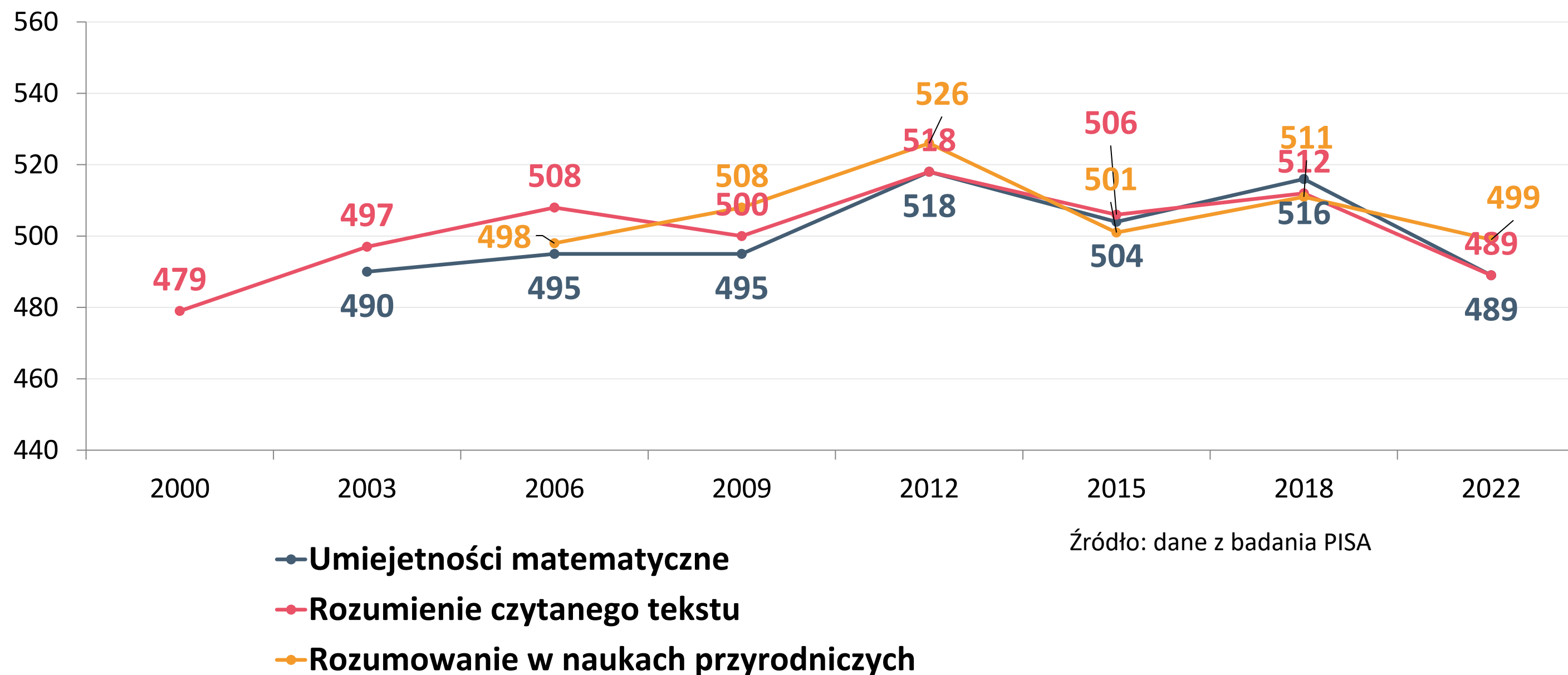
Dla myślenia kreatywnego i umiejętności finansowych widoczne wyraźne korelacje wyników uczniów z podstawowymi dziedzinami PISA.

Co wiemy z badań międzynarodowych na temat umiejętności polskich uczniów?

5

Pomimo relatywnie wysokich wyników w **PISA 2022** obserwowany istotny spadek osiągnięć polskich uczniów - odwrócenie trendu względnie systematycznej poprawy umiejętności 15-latków.

Spadek wyników pomiędzy PISA 2018 i PISA 2022 wpisuje się w szersze trendy międzynarodowe, ale zarazem w Polsce jeden z wyższych.

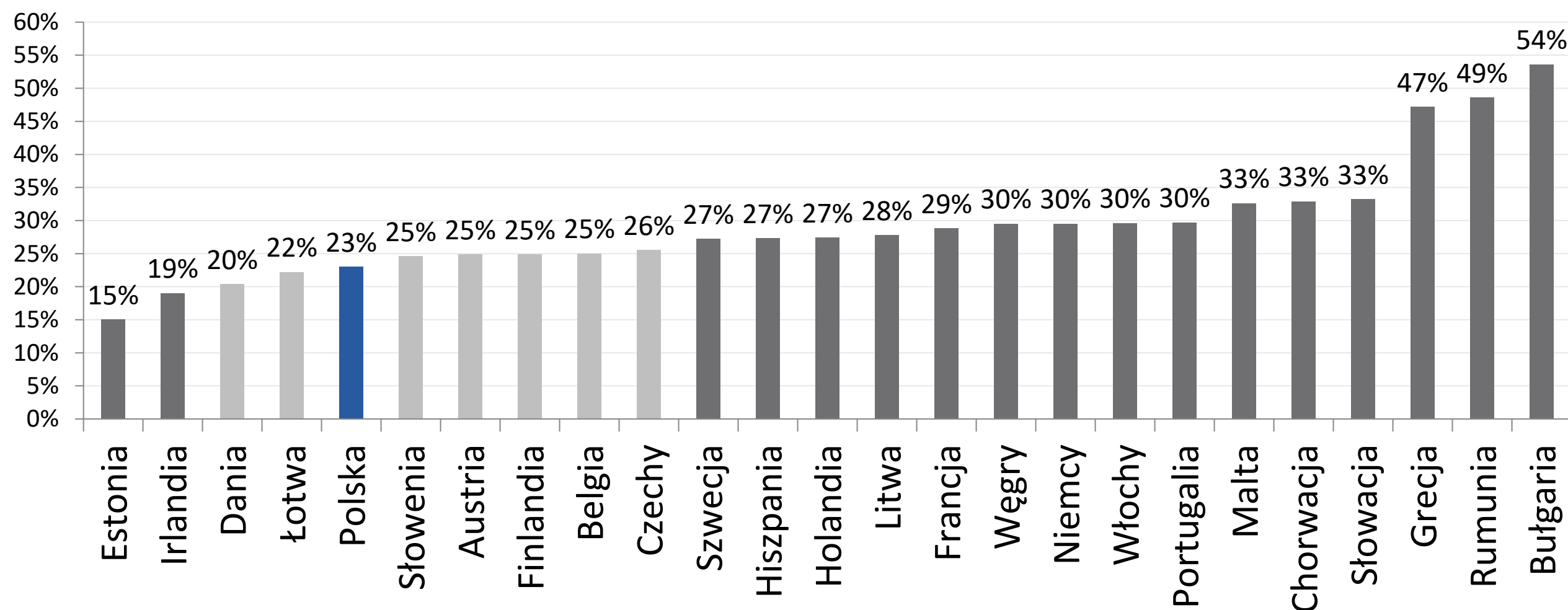

Źródło: dane z badania PISA

Co wiemy z badań międzynarodowych na temat umiejętności polskich uczniów?

6

Na tle innych krajów w Polsce odsetek uczniów osiągających bardzo słabe wyniki w zakresie różnych kompetencji i na różnych etapach edukacyjnych jest relatywnie niski

Odsetki uczniów z najniższymi wynikami z zakresu umiejętności matematycznych (poniżej poziomu 2) w krajach UE

Źródło: dane z badania PISA 2022

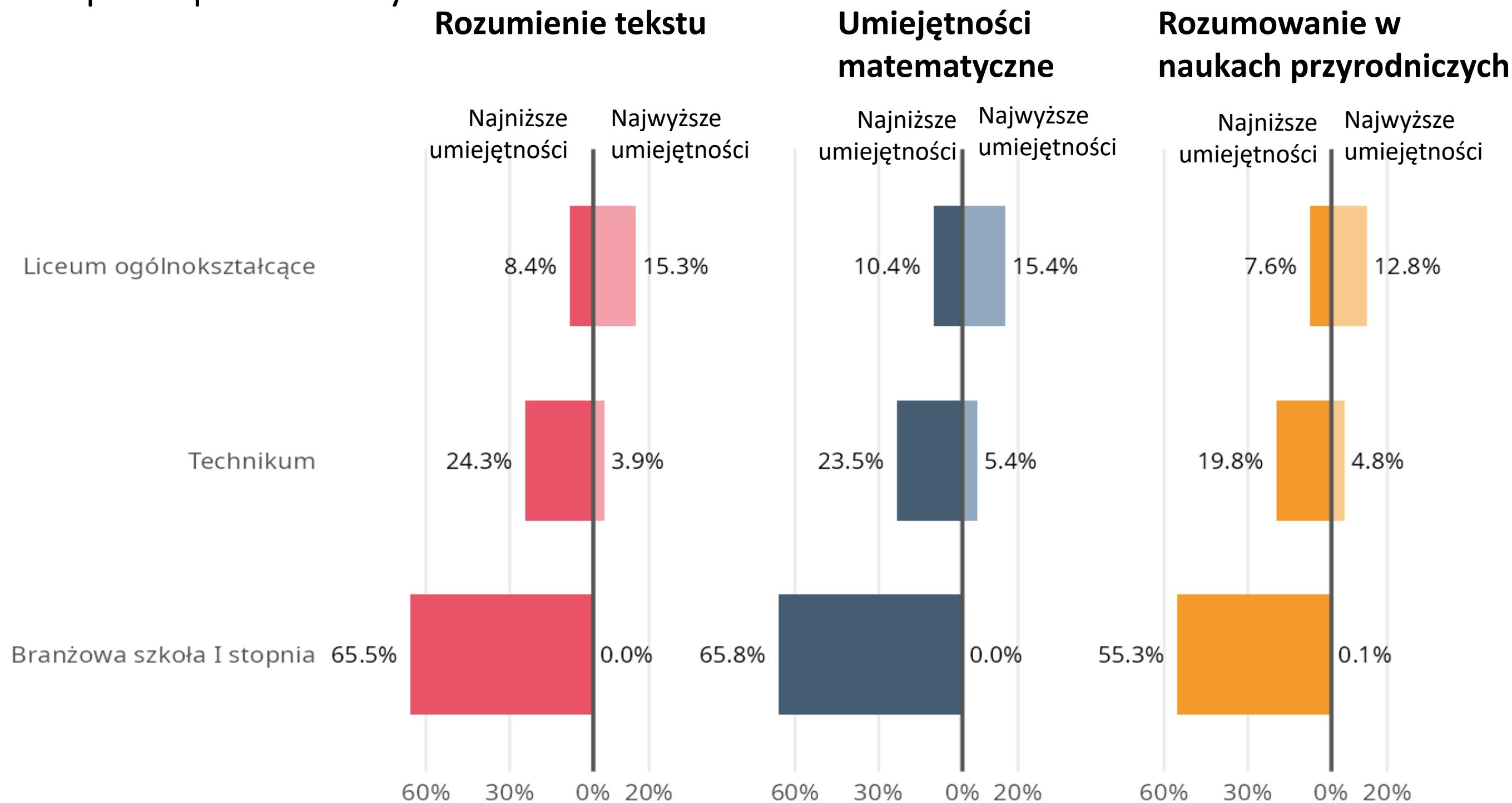
Jasnym kolorem oznaczone są kraje, których wynik statystycznie nie różni się od wyniku polskiego.

Wyzwaniem jest wspieranie uczniów szczególnie uzdolnionych.

Co wiemy z badań międzynarodowych na temat umiejętności polskich uczniów?

7.

PISA 2022 poza spadkiem wyników pokazuje duże zróżnicowanie między uczniami z różnych typów szkół ponadpodstawowych.

Źródło: dane z badania PISA 2022

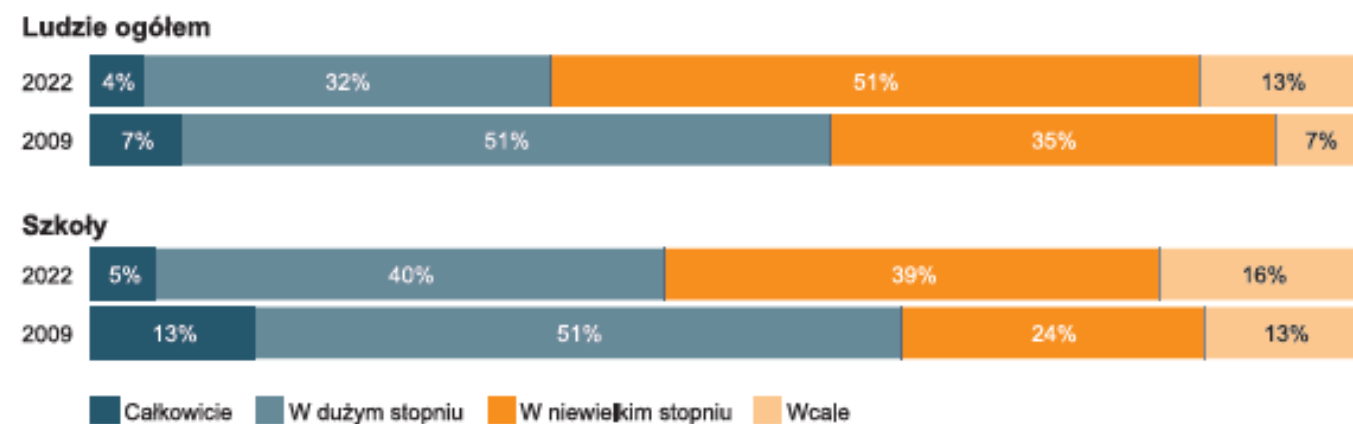
Co wiemy z badań międzynarodowych na temat umiejętności polskich uczniów?

8

Polscy uczniowie osiągają jedne z najwyższych wyników w zakresie kompetencji kognitywnych a równocześnie ich deklaracje wskazują na:

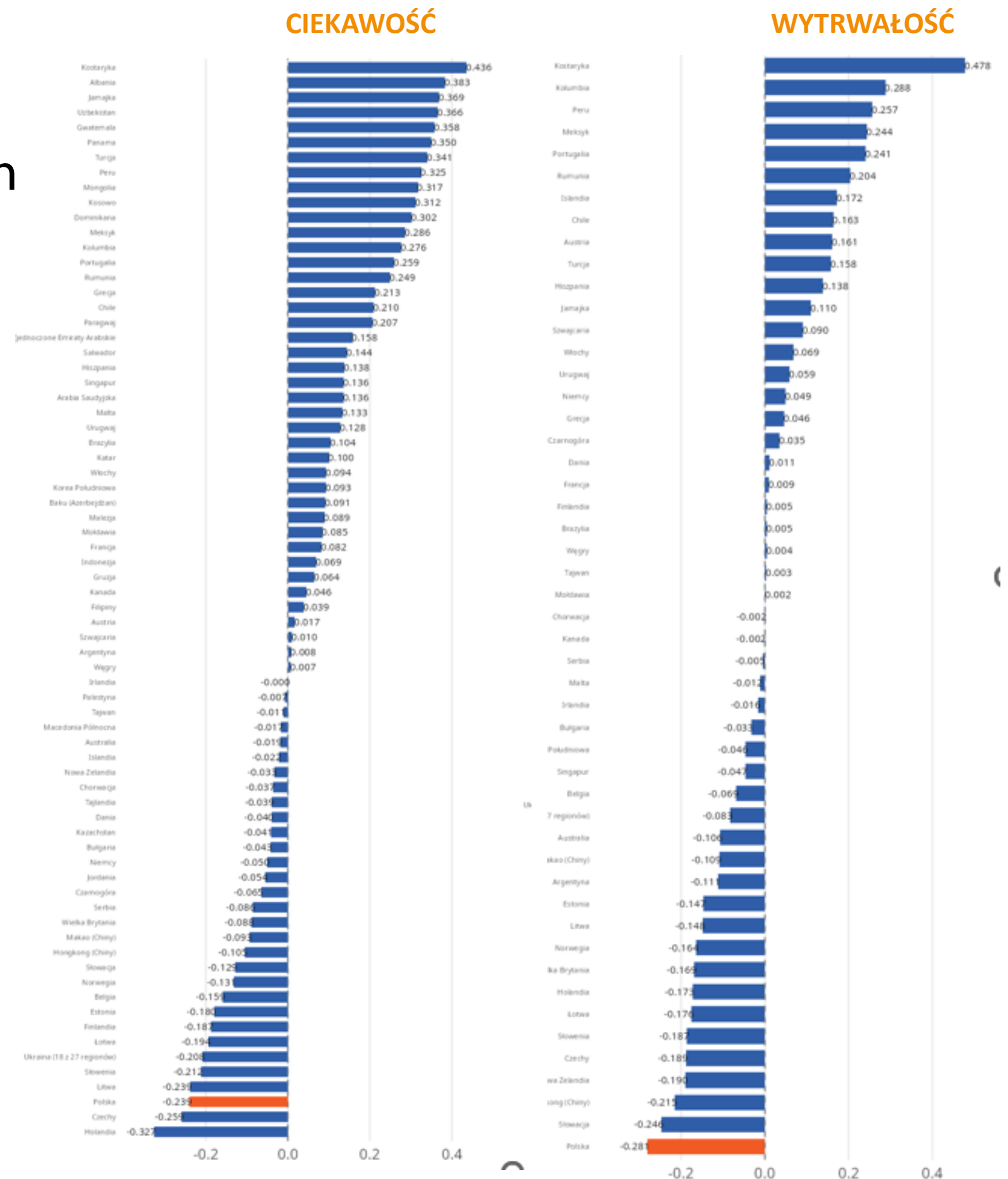
- bardzo niskie poczucie przynależności do szkoły
- niskie poczucie zaufania
- relatywnie niskie przekonanie o własnych umiejętnościach
- niskie poziomy kompetencji społeczno-emocjonalnych.

W jakim stopniu ufasz następującym grupom, instytucjom i źródłom informacji?

Źródło: dane z badania ICCS 2022

Źródło: dane z badania PISA 2022

Materiały i raporty z badań międzynarodowych

www.ibe.edu.pl badania międzynarodowe

- Informacje o badaniach
- Raporty z badań
- Krótkie filmy na temat kluczowych zagadnień
- Informacje na temat dostępności danych dla mniej i bardziej zaawansowanych użytkowników
- Praktyczne wskazówki dotyczące analiz, poradniki dotyczące analiz w różnych pakietach statystycznych

Jak analizować dane z międzynarodowych porównawczych badań edukacyjnych za pomocą pakietów statystycznych?

W tej części opisujemy zasoby wspierające bardziej doświadczonych użytkowników w zrozumieniu specyfiki międzynarodowych badań edukacyjnych, efektywnym łączeniu i analizowaniu danych oraz przeprowadzaniu zaawansowanych analiz statystycznych z wykorzystaniem różnych pakietów statystycznych. Pokazujemy, w jaki sposób można prowadzić analizy, korzystając z darmowych (R) lub komercyjnych pakietów statystycznych.

W pierwszej kolejności najlepiej jest zapoznać się z dostępną dokumentacją, raportami technicznymi z badań oraz podręcznikami użytkownika udostępnionymi wraz z danymi. Pomoże to w zorientowaniu się w specyfice badania, schemacie losowania próby i sposobie jego uwzględnienia w wagach analitycznych. Należy zwrócić szczególną uwagę na sposoby korzystania ze zmiennych dotyczących osiągnięć uczniów, a także zasady łączenia poszczególnych plików (np. zbiorów zawierających dane uczniów i zbiorów z danymi ich nauczycieli). Podczas przeprowadzania zaawansowanych analiz z wykorzystaniem różnych pakietów statystycznych dobrze jest skorzystać z dostępnych narzędzi wspierających statystyczne analizy danych.

INFORMACJE ZAKRES BADANIA **wyniki** AKTUALNA EDYCJA

Raporty krajowe - Polska

Raporty krajowe są opracowywane przez krajowe zespoły badawcze. Polskie raporty zawierają bardziej szczegółowe omówienie wyników dotyczących Polski i wyników uczniów z polskich szkół: są one dokładniej analizowane i opisywane, porównywane z wynikami z innych krajów i wynikami z poprzednich edycji, a także uwzględniają zmiany w polskim systemie edukacji.

PISA 2022

Krajowy raport z badania PISA 2022 - najważniejsze wyniki
Bulkowski, K., Dobosz-Leszczyska, W., Kaźmierczak, J. (2024).
Umiejętności polskich piętnastoletków. Umiejętności polskich piętnastoletków. Najważniejsze wyniki badania OECD PISA 2022

Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych

[Zobacz publikację](#)

Organizator: Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

Przedmiot badania: Wiedza i umiejętności uczniów w zakresie rozumienia czytanego tekstu, matematyki i nauk przyrodniczych, a także opinie i postawy uczniów, ich doświadczenia edukacyjne i środowisko domowe, procesy nauczania w szkole, zasoby i organizacja pracy szkoły; w zależności od edycji także dodatkowe dziedziny np.

Jak organizowane są międzynarodowe badania edukacyjne?

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

Już 8 września ogłoszenie wyników najnowszej edycji badania PISA. Serdecznie zapraszamy!

Dziękuję za uwagę!

